

Gardzielewska z Czarneckich Janina

Data urodzenia: 1926

Fotografik, miłośnik sztuki, książki, dokumentalistka życia kulturalnego Torunia, bibliofil, członek zwyczajny TNT w l. 1955-2012

Urodziła się w Więcborku, w rodzinie Alojzego Czarneckiego, fotografa, i Jadwigi z domu Ryterskiej. Od 1936 r. wraz z rodziną przeprowadziła się do Torunia. W 1939 r. ukończyła szkołę podstawową, dalszą edukację przerwała wojna. Fotografii uczyła się od ojca, kontynuującego tradycje rodzinnego zakładu fotograficznego. Podczas okupacji niemieckiej pracowała jako pomoc w zakładach fotograficznych. W młodym wieku związała się z fotografią artystyczną oraz dokumentacją teatralną. W 1947 r. zdobyła I nagrodę w konkursie fotograficznym „Piękno Torunia”, co zapoczątkowało jej długoletnią działalność artystyczną. Do 1984 r. uczestniczyła w 67 wystawach międzynarodowych, ogólnopolskich i okręgowych Związku Polskich Artystów Fotografików (ZPAF). Od końca lat 40. zajmowała się też fotografią teatralną. W l. 1953-1978 dokumentowała spektakle teatrów Torunia, Bydgoszczy i Grudziądza. Plonem tej pracy była m.in. wystawa *Twarze teatru* (1977). Od 1953 r. była członkiem ZPAF oraz Związku Polskich Artystów Plastyków. Pełniła funkcję prezesa Bydgosko-Toruńskiego Okręgu ZPAF, a także zasiadała w Radzie Artystycznej Zarządu Głównego ZPAF. W l. 1968-1971 prowadziła Małą Galerię Fotografiki ZPAF przy ul. Podmurnej w Toruniu. Współorganizowała też toruńską Galerię Fotografiki „Prezentacje” pod patronatem ZPAF. Była członkiem Towarzystwa Bibliofilów im. J. Lelewela (od 1954) oraz Towarzystwa Miłośników Torunia. W 1960 r. otrzymała tytuł *Artiste FIAP*, a w 1964 – *Excellence FIAP* Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej. W l. 1948-1963 prowadziła regularną korespondencję z pisarzem Gustawem Morcinkiem opublikowaną drukiem w 1983 r. W l. 2004-2005 przekazała Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu bogaty zbiór obejmujący kilka tysięcy fotografii, dokumenty, korespondencję, wycinki prasowe i pamiątki dotyczące swojej twórczości oraz działalności jej męża, Zygryda Gardzielewskiego (zm. 2001), w tym ok. 2 tys. listów obojga z osobistościami życia kulturalnego. W l. 1960-1964 bezpłatnie przekazała Muzeum Mikołaja Kopernika w Toruniu cenne zbiory bibliofilskie i ikonograficzne związane z postacią astronoma. Za działalność artystyczną i społeczną otrzymała liczne nagrody i wyróżnienia: – 1958: II nagroda Ministra Kultury i Sztuki na Ogólnopolskiej Wystawie Fotografii; – 1959: nagroda I stopnia wojewody bydgoskiego za całokształt twórczości fotograficznej; – 1960: złoty medal na wystawie *Fotografi Della Nuova Generazione* w Pescarze i Mediolanie; – 1965: złoty medal na wystawie *Internationale Fotoausstellung* w Kolonii; – 1966: Grand Prix na OWF z okazji 500-lecia II pokoju toruńskiego; – 1984: nagroda I stopnia Ministra Kultury i Sztuki za całokształt dorobku artystycznego; – 1994: nagroda Towarzystwa Miłośników Astronomii za działalność społeczną i popularyzację wiedzy astronomicznej – 2007: medal „Thorunium” – wyróżnienie Prezydenta Miasta Torunia. Zmarła w Toruniu. Pochowana obok męża na cmentarzu św. Jerzego przy ul. Gałczyńskiego w Toruniu.

Literatura:

1. Jędrzyński Z/, Janina Gardzielewska (1926-2012): wielka dama kultury u światowej fotografii, Rocznik Toruński, 2012, t. 39, s. 279-286.
2. Jędrzyński Z., *Janina Gardzielewska (1926-2012), wybitna artystka fotografik, miłośniczka sztuki, książki, kolekcjonerka Kopernikanów, działaczka kultury, zasłużona dla Torunia dama, Toruński słownik biograficzny*, red. K. Mikulski, t. 7, Toruń 2014, s. 75-77.

Anna Supruniuk